

CO SE PÍŠE O BRLOZE

(a to nejen ve školní kronice)

STANISLAVA HLAVÁČKOVÁ

2018

Obrazový doprovod Jana Čeloudová a Zdeňka Švarcová

Vesnice Brloh leží na hranici tří okresů: Českokrumlovského, Prachatického a Českobudějovického. Toto malebné místo obklopují lesy s místními názvy Doubrava, Přítěž, Zámek, Velký les, Stržišek, Vrch, Zásadnice a návrší Stráž. Dominantou širšího okolí je nejvyšší hora Blanského lesa Kleť s rozhlednou a televizním vysílačem. Západní obzor lemuje lesní masiv Bulova.

O původu místních názvů lze pouze spekulovat. Školní kronika uvádí název Brloh do souvislosti s úkrytem zvěře, ale z dalších pramenů lze vyčíst i jiné možnosti, např. hanlivé označení od sousedů (sborník prof. Antonína Profouse), nebo nálezy perel u perlorodek v místním potoce (perloch).

O historii Brloha se dozvídáme pouze útržkovitě z různých zmínek v jednotlivých pramenech. Z tohoto důvodu je i tento popis nekompaktní. Některá období a některé události jsou popsány podrobněji, o jiných nemáme žádné informace.

Osídlení místa sahá jistě do dávné minulosti. Podle pana Doc. Mgr. Ondřeje Chvojky Ph.D., zaměstnance Jihočeského muzea a docenta Jihočeské Univerzity, jsou v okolí doložena **naleziště po keltských sklářských hutích** z období dávno před začátkem našeho letopočtu (500 – 400 let př. n. l.). Keltské osídlení v této době bylo velmi husté. Nic nevíme ale o tom, proč a jak Kelové opustili tuto krajinu. Nebyly nalezeny žádné stopy po násilném vyhnání. Pouze nálezy roztaveného skla připomínají dávnou historii. Naučná stezka okolím Brloha uvádí **keltské osídlení ve Stržišku** a mnohem pozdější **slovanské osídlení za Ondřejem**. O tomto hradišti již víme, že bylo ve druhé polovině devátého století vypálené (možná velkomoravskými bojovníky). Také množství nálezů uhlíkové keramiky v našem okolí ukazuje na osídlení v dávné minulosti. Podle školní kroniky zde kolem počátku letopočtu pobýval germánský kmen **Markomané** se sídlem Marobudum, jehož pozice byla ohrožována Římany (v záznamech Římanů se setkáváme s tím, že nazývali Šumavu Gabreta hile – pohoří kozorohů). Po pádu Markomanů tuto krajinu osídlili **Netolici** (Slované).

Podle Kosmovy kroniky patřila později tato oblast **rodu Slavníkovců**. Místní Obyvatelstvo bylo počtáno návštěvou Slavníkovce svatého Vojtěcha roku 992. Při své zpáteční cestě z Říma přes Solnohrad a Linec do Prachatic vysvětil kostel svatých Petra a Pavla stojící na hřbitově u Starých Prachatic.

V dalších dobách pak Brloh patřil pod panství rožmberské, nad nímž vládl Vok I. zakladatel Rožmberku (1246), významný státník a válečník, jež získal vážnost krále Přemysla Otakara II. za významnou pomoc v bitvě u Kressenbrunnu, kde způsobil zmatení nepřátelských vojsk. Zemřel roku 1262. Vokův syn Jindřich si za obydlí zvolil krumlovský hrad. Po vymření Přemyslovců se držel Jindřich nového panovníka Rudolfa Habsburského. Později však usiloval o sňatek Elišky Přemyslovny se členem lucemburské dynastie. Zemřel 4. července 1310. Petr I., syn Jindřicha a po něm i nejvyšší komorník království, v mládí vstoupil do kláštera. Po smrti svého otce se ujal panství a oženil se s nejkrásnější dámou, vdovou po Václavu III., Violou Těšínskou. Když ovdověl, oženil se s Kateřinou z Vartenbergu. Vše možně podporoval svého krále Jana Lucemburského. V bitvě u Crecy 26 srpna 1346 přišel o svého syna Jindřicha, který společně s rytířem Valkaunem z Pořešína svůj život položil, když vedli koně slepému králi do bitvy. Po dobu svého působení pečoval Petr o utvrzení katolického náboženství v osadách

panství rožmberského, jak píše jezuita Balbín v díle *Epitome historica rerum Bohemicarum, Altovadensis tabella strana 286 cit.:* (přeloženo) „Roku 1347 na den svatého Kalista (10. dubna) zesnul blahé paměti pán Petr z Rosenberga nevyšší království Českého komorník nejmilostivější a zvláštní rozšiřovatel místa tohoto (Vyššího Brodu) jenž pro zřízení našeho kostela 270 kop a pro obdarování našeho kláštera dvůr v Nesselbachu, jenž co nejvíce statků k tomuto místu pro sebe i předchůdců svých, jak dříve pověděno jest, snesl, na jiných místech úctu Boží vřele podporoval. Tak klášter v Krumlově vystavěl a obdařil. Tak farní dům tamtéž vystavěl. Tak kapli tamtéž, ku počtě svatého Václava, vystavěl. Tak tamtéž v zámku kapli, ku počtě svatého Jiří vystavěl. Podobně v Příběnicích dvě kaple, jednu na počest svatého Vojtěcha, druhou na počest svatého Jiří vystavěl. Tak i farní kostel v Brloze na počest blahoslavené Máří-Magdaleny. Tak farní kostel v Žíželicích na počest svatého Prokopa Vyznavače“... atd.

Z uvedeného citátu vyplývá, že kostel brložský byl postaven Petrem z Rožmberka mezi roky **1310 a 1347**, za panování krále Jana Lucemburského. Období vlády otce vlasti Karla IV. znamenalo rozkvět celého českého království. V jižních Čechách postavil Karlshaus, hrad nad levým břehem Vltavy nedaleko Hluboké který měl sloužit jako hráz proti Rožmberkům. Na hranici s Bavorskem vybudoval hrad Kašperk, tento měl ochránit naleziště zlata a zabezpečit důležitou obchodní trasu, tzv. Zlatou stezku. Druhá nejstarší písemná zpráva o Brloze pochází z roku **1372** z krumlovského prelátského archivu. Toho roku bratři Jan, Petr a Oldřich z Rožmberka odškodňují farní kostel v Krumlově podle poslední vůle svého bratra Jošta devíti lány v Rojšíně a třemi a půl lány v Krásetíně. **Při výpočtu platů a povinností Rojšínských se uvádí, že mohou stejně jako poddaní v Brloze užívatí palivového dřeva z panských lesů a býti účastní pastvy.** V roce **1374** je obec uváděna v urbáři zboží rožmberského jako součást panství krumlovského a v roce **1402** k datu 30. listopadu dává Jindřich a Petr z Rožmberka kostelu brložskému roční činži z vesnice Kaliště u Čakova. Nejvýznamnější událostí pro poddané brložské bylo **osvobození od úmrtí** vydané Oldřichem z Rožmberka **28. září 1418**. Tento cenný dokument dlouho uchovávala obec a až v předminulém století jej odevzdala do archivu v Českém Krumlově Tento dokument je cenný i tím, že je to **druhý česky psaný originál z kanceláře Oldřicha z Rožmberka.**

V „Soupise z památek historických a uměleckých z Českého Království“ z dílu okres Český Krumlov napsali J Mareš a J Sedláček o Brloze: „Z let 1393 – 1394 připomíná se **farář z Engelverthu** (pod čímž rozumí se zdejší fara). Z roku 1402 připomíná se Mikuláš, biskup Solubrienský, bývalý farář v Brloze a potom v Boršově.

Krumlovská šlechta cítila se být druhým králem v zemi. Panovník Václav IV. byl z počátku velmi oblíbený, než se začal stavět proti šlechtě, která se, sjednocená pod vladařem z Rožmberku, postavila proti králi. 8. května 1394 jej v Berouně zajali, když se vracel z honu, a v tichosti převezli do Prahy. 22. června jej dal Jindřich z Rožmberka převést na hrad Příběnice, odtud přes Soběslav, Třeboň a Dívčí Kámen do Krumlova. Tam jej věznil a poté převezl do Rakous ke svému příbuznému na hrad Wildburg. Mezitím králův bratr Jan Zahořelecký z Lužice vtrhl na rožmberské panství a to vyplenil, což zasáhlo i místní kraj. 1. srpna 1394 se král dostal na svobodu za pomoci dcery Jindřicha z Rožmberku. Jednota panská se ale nevzdala vzpoury proti králi a sám Jindřich **rozbořil královský hrad Kugelweit,**

obléhal Budějovice a dobyl Vodňany. Náhle došlo k usmíření, jak udává František Palacký, Český archiv, svazek 14, strana 476, cit: „*Václav patriarcha Atiochenský a královský kancléř výpověď činí mezi králem Václavem a Jindřichem z Rosenberka, aby všechny války a nevole z obou stran minuly, vězňové propuštěni byli, hrad Kugelweit, jehož pán Jindřich dobyl a zbořil, aby králem postoupen byl témuž pánu Jindřichovi, Vodňanští aby na zboží pána z Rosenberků se nepotahovali k soudu, Budějovičtí, Písečtí a Lužičtí aby pánům z Rosenberka spravedlivá jejich místa plativali. Dáno na Vyšehradě 1405 v den svatého Jana Křtitele 24. června.*“

Tak došlo ke spojení Brloha a Kugelweitu pod vládu pánů z Rožmberka.

Král Václav potřeboval mnoho peněz, proto zastavoval královské statky. Poplatky z vesnic Břehova, Jaronic, Křenovic a Chotýčan zastavil v roce 1378 za 500 pražských grošů Ješkovi z Lupolze, Janu z Mezimostí mladšímu a **Havlovi z Brlohu**. S touto rodinou se setkáváme častěji. 24. dubna 1479 zeman **Jan Svojš z Brlohu** koupil od budějovického měšťana Ondřeje Koczcenczogle královský dvůr, který později prodal rodině Vojíš z Protivec na Římově, od nichž jej v roce 1555 koupily zpět Budějovice.

S počátkem husitských válek se velká část českého národa postavila na stranu husitů. Učinil tak i Čeněk a Oldřich z Rožmberka. Ne snad proto, aby hájili Husovy myšlenky, ale proto, aby mohli škodit králi. Roku 1417 tak svolali všechny své **faráře včetně brložského a kugelveitského** a kněz Jan, řečený Biskupec, nařídil všem vůli vrchnosti pod hrozbou ztráty fary, aby těm, kteří o to požádají, podávali pod obojí způsobou. V roce 1420 však Oldřich z Rožmberka shledal, že chaos v podávání svaté oběti dle libovůle je neúnosný, že s Tábority nadále nedrží. Opět svolal své faráře a opět pod hrozbou ztráty fary nařídil, aby dle způsobu latinského pod jednou podávali. Toto vyvolalo obrovskou nevoli, neboť, jak píše Hájek ve své kronice str. 373 a 381, „*nebylo v celém Pošumaví některé fary, aby nebyla obsazena ženatým farářem.*“ Husité byli rozšířeni po celém okolí. Změnu názoru Oldřicha považovali za zradu a jeho útlak si nenechali líbit. Pozvali své sousedy a vtrhli na Prachatice, které třetí den po svatém Martinu (14. 11. 1420) dobyli (udávají Balbín, Hájek i Schaller). Odtud pak ve dvou proudech vrhli se na statky rožmberské. Jeden proud přímo na Krumlov, druhý **přes Brloh** na Dívčí kámen, ten dobyli, ale protože Krumlov odolával, spojily se oba proudy a dobyly klášter Zlatá koruna (Balbín v Miscel. Libr. IV pag 131, trajers Reschreibung der Budweiser Diocchse Seite 306 Leisers Chronik der Kreisstadt Budweis Seite 42).

Kromě vojsk husitských plenil zdejší krajinu i loupeživý rytíř Smil, který měl svůj hrad na levém břehu Brložského potoka u Křemže na vrchu zvaném Hradiště. Oldřich II. z Rožmberka ve snaze ochránit své panství vytáhl proti němu v roce 1440, hrad rozbořil a Smila zajal.

Další plenění postihlo zdejší krajinu za krále Jiřího z Poděbrad. Proti němu povstala Jednota zelenohorská v čele s Rožmberky. V roce 1470 dobylo královské vojsko Prachatice, odtud táhlo na Dívčí Kámen a vše po cestě drancovalo. Vzhledem k tomu, že **Brloh ležel na cestě** mezi Prahou a Krumlovem, procházela tudy vojska velmi často. Mocný rod Rožmberků měl neustálé politické rozepře. Když připadl pánům z Růže Kugelweit, nechali hrad v troskách a věnovali se jen přilehlému dvoru. Na věž hradního kostela svatého Ondřeje nechali ulít zvon Stierglocke, nalézající se nyní na zámecké věži v Krumlově. Na zvonu je latinsky napsáno:

„Léta páně 1406 v měsíci květnu ulit je tento zvon od vznešeného pána Jindřicha z Rosenberku syna Oldřichova k počtě všemohoucího Boha a rodičky jeho neposkvrněné, která se zove Maria. Královno nebeská raduj se aleluja.“ Aby navrátili někdejší slávu nyní prázdnému kostelu, založili zde Petr a Oldřich z Růže 5. dubna 1495 Klášter Paulánů. Kostel hradní byl velmi nádherný, část jeho starožitností byla převezena do zámecké kaple Červeného dvora. Nad vchodem křížové chodby je dosud vidět vytesaný rok 1514 a na kostele rok 1509. V roce 1528 byl zde postaven pivovar. V Břežanově kronice se píše „*Okolo toho času nejprvnější pivovar na Kugelweitě pozdvižen a k ruce panu vladaři pivo se vařilo*“. Pro nedostatek vody byl v roce 1554 povolán z Krumlova Mikoláš Humpolec z Tuchoraz, aby vodu našel. Opravdu se mu podařilo nalézt dvě zasypané studny a zajistit tím vodu pro statek i pivovar. Břežanův spis Život Viléma z Rosenberku popisuje na str. 59, že se na okolních kopcích pěstoval chmel pro pivovar. Na str. 236 popisuje Břežan, jak si páni z Růže hleděli statku na Kugelweitě. V roce 1579 chovali zde několik set koz.

Vilém z Rožmberka (1535 – 1592) měl během svého života čtyři manželky (Kateřinu kněžnu Burnšvíckou, Žofii kněžnu Braniborskou, Annu Marii markraběnku z Badenu a Polixenu z Pernštejna), ale se žádnou nepočal dědice. Z období vlády Viléma se zachovaly dva důležité dokumenty, svědčící o způsobu života na venkově. „**Nařízení a artikulové**“, což je jakýsi poddanský řád vydaný roku 1520 a následně 1560, a druhý dokument „**Registra panství krumlovského**“ z roku 1585, což je v podstatě urbář. Z něj se poprvé dozvídáme **jména lidí žijících v Brloze**. Cituji z brožury Požárního sboru Brloh k 90. výročí sboru, sepsané Václavem Simandlem:

V Brloze bylo 38 usedlostí a to:

Sedláci – Martin Halek, Rychtář Jakub Hoce, Bláha Krystl, Jakl, Janek na rychtářově, Blažek, Vlach, Urban, Jindra, Pašek, Florián, Lorenc, Ondráček, Kašpar, Dušek, Vondra Dupa, Vondra Novák, Boukal, Matěj Černej, Jíra na Jakubově, Vondra Mařík, Šimek, Vondra Noháč, Vávra Čejka, Bárta na Šimonově, Jíra Cvrček, Pavel tkadlec, Říha hajnej.

Chalupníci – Matěj Netlejš, Matěj Šesták, Matěj Hoce, Jíra na Klímově, Jíra Krejčí, Černej, Valenta.

Mlynáři – Janek z Červeného mlýna, Havel Hrubeš, Urban Smetana.

Počátkem 17. století byly pro všechny vesnice panství pořízeny nové, zatím ještě česky psané, **pozemkové knihy**, které jsou velmi cenným historickým pramenem. Bohužel poněmčování krajiny způsobilo i brzkou změnu jazyka v pozemkových knihách. S nástupem Eggenbergů jsou knihy psané německy.

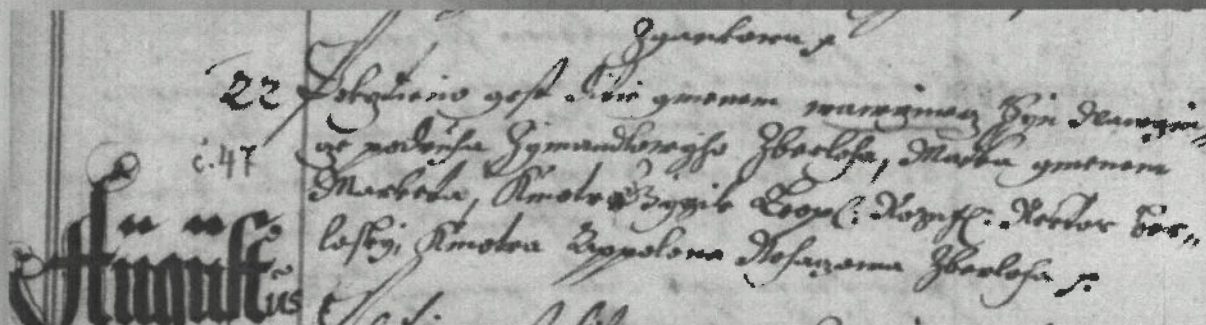
Po Vilémovi nastoupil jeho bratr a poslední z rodu Petr Vok. Ani ten neměl dědice, a proto panství jedno za druhým prodával. Krumlov prodal císaři a králi Rudolfo II. v roce 1602. Král však daroval panství krumlovské i prachatické v roce 1622 Eggenbergům. Mezitím rozhořela se třicetiletá válka, vojska procházela zdejší krajinou, pustošila ji a zanechávala krvavé stopy. Také vojsko bukvojské táhlo touto krajinou na Prachatice. V roce 1648 **vtrhlo vojsko würtemburské na Kugelweit a celý jej rozbilo**. Odtud táhlo na Dívčí Kámen a také ten rozbilo. Klášter kugelweitský byl prodán v roce 1727 dvěma sedlákům, jak popisuje p. Marek

Suppauer, novicmistr v klášteře Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice z řádu Paulánů. Celé Pošumaví zasáhla v této době Luteránská víra. Ve Většině farností byli dva faráři luteránský a katolický (Ktiš, Směč, Prachatice,...), kromě několika farností, které zůstaly zcela katolické a mezi ně patřil i **Brloh**. Když v roce 1619 byla koruna Svatováclavská vsazena na hlavu Bedřicha Falckého, cítil se český národ zklamán. Panovník viděl v Čechách jen pokladnici pro uspokojování svých potřeb. Ukládal veliké daně, vydrancoval metropolitní kostel na Hradčanech a pořádal tam velkolepé hostiny. V této době třiceti let hrozných útrap a běsnění, obrovských daní k zaplacení vojska, **zbídačená byla celá zem, spáleny nebo odebrány staré matriky** a tím zničena paměť národa. Až v roce **1660 začíná se znovu psát matrika v Brloze** farářem Jakubem Ferdinandem Zralíkem. Předchůdcem jeho byl (1640 - 1650) Alexandr Václav Bartolomides Blovský z Blovic. V této době farář brložský držel z nedostatku farářů i faru v Křemži, kde byli kromě toho ještě protestanté. V roce 1687 jmenováním faráře Lukáše Foytla došlo k odtržení Křemže a přifaření Čakova, který dříve patřil do Lhenic. Na přelomu století za vlády Jana Christiana z Eggenbergu došlo k celkové **přestavbě kostela**. Původní kostel byl malý. A kromě části věže byl téměř celý rozbořen a znovu postaven. Dne 11. 9. 1704 byl nový kostel vysvěcen. Novými patrony jsou Šimon a Juda. Kromě části zdiva ve věži se z prvního kostela zachovaly i obě křtitelnice. Původní dioritová a druhá do současnosti používaná z roku 1625 (bohužel bez původní sochy Jana Křtitele, po revoluci ukradené). Od 27. 6. 1706 byl farářem zdejší rodák Filip Marian Rábl, který opravil sochu sv. Jana Nepomuckého na Písku a koupil faře pole Rejty.

V roce 1719 přechází panství Eggenbergů na Františka ze Schwarzenberku, příbuzného poslední kněžny Marie Arnoštky z Eggenbergu, rozené ze Schwarzenberku, za které byla vystavěna v roce 1716 zdejší fara. V roce 1734 za faráře Bartoloměje Hlavy byl opraven hlavní oltář a 3. dubna posvěcen a vloženy do něj ostatky svatých Perfecta a Jucunda. V roce 1751 neopatrností služebné, která nemající lampičku s hořící třískou do stáje šla a zde oharek upustila, vyhořela zdejší fara, shořely i stáje s dobyt看em a píce. Jen sýpka byla ochráněna. Škoda byla za 700 zlatých. S farou vyhořel i Hajný a Pejcha (nyní u Lošků a u Čeloudů). Roku 1762 byly přeloženy varhany z boku od okna doprostřed chóru. 1766 byl kostel vybílen a vydlážděn tesanými kmeny a věž byla pokryta. Farář František Moučka se snažil vyjednat s kanovníkem pražským Janem Ondřejem Kayserem, jež svaté biřmování zde udílel, **kdy se má slavit posvěcení**. Zda 29. července (od tohoto dne se odvozuje srpenská pouť), nebo 11. září na den posvěcení kostela po přestavbě, nebo na sv. Šimona a Judy 28. října na svátek patronů hlavního oltáře. Rozhodnutí nepadlo. V roce 1781 byla odtržena čakovská fara. Za náhradu dostával zdejší farář od čakovského ročně 50 zlatých. V této době zuřily války s Turky a byly vypisovány veliké daně (7.3%) na udržování vojska. Z výnosu zdejší fary 749 zl. muselo být odevzdáno 56 zl. a 10 kr. ve třech platbách. Na přelomu století byl přelit velký zvon u zvonaře Josefa Pernerera z Českých Budějovic, vážící 618 liber. Cena za práci 206 zl. 58 kr. . Na přelomu století za faráře Pelzetera proběhla velká oprava kostela i fary. Dne 15. října 1805 o páté hodině odpolední vypukl požár u Hajného, vyhořel Pejcha i soused Bych (později řečený Kramář) a ani fara nebyla uchráněna. Ten rok byl velmi neúrodný, velké deště panovaly v době květu. Měřice pšenice stála 30 zl. V roce 1813 byly opraveny hodiny krejčím brložským Šimonem Pekařem. Věžní hodiny byly darem od vrchnosti z Červeného Dvora. Od 17. 12. 1840 do 16. 10. 1863 působil na zdejší faře P. Vojtěch Jakeš rodák od

Cvrčků. Za něho bylo provedeno mnoho oprav, byl přelit velký zvon (629 lib.) u Pernera v Budějovicích. Za faráře Jakeše a učitele Jana Müllera byla postavena nová školní budova. Slavnostní posvěcení nastalo 2. srpna 1857.

Písemné záznamy o vyučování v Brloze sahají do r. 1660, kdy byl učitel uváděn jako kmotr u křtu.

22. 7. Pokřtěno jest dítě jménem Vavřinec, syn Vavřince podruha Simandlových z Brloha, Matka jménem Markéta, Kmotr Jiřík Leopold Rosenfelder rektor brložský, Kmotra Apolena Noháčova z Brloha

Ukázka zápisu z první matriky s „překladem“.

Ze starých pramenů (zakládací listiny klášterů zlatokorunského a vyšebrodského) lze usuzovat, že místní krajina byla ve 13. století ještě ryze česká. Až postupem času zásluhou především vrchnosti na Krumlově (Eggenbergů) došlo k nárůstu německého obyvatelstva. Byli sem pozváni a vrchnost jim prodávala pole i pastviny, tím vznikaly německé osady. Takto vzniklo na okolních svazích zásluhou Jana Kristiána z Egenbergu tak zvané Janovo Údolí (Johanesthal), táhnoucí se od nynějších Rohů přes Kovářov Rychtářov, Jánské Údolí, Laze, Jaronín až po Sedmichalupy. Na tyto změny musela reagovat i škola, která byla původně pouze česká, ale postupně přešla v česko – německou. Z počátku učitel dobrovolně mluvil na děti osadníků německy, aby látce lépe porozuměly. Když se ale ujal vlády císař Josef II., docházelo k intenzivnímu poněmčování. Zde především zásluhou Ferdinanda Kindermana, faráře kaplického, později biskupa Litoměřického, který dosazoval do škol v jižních Čechách především své žáky. V této době bylo školství zcela podřízeno církvi. Dohled nad školstvím prováděli z vikářství krumlovského a vizitatoru budějovického. Mimo to bylo nařízeno, aby každý učitel skládal před veřejností v kostele vyznání víry. Učitel se musel řídit podle faráře. Hlavním učivem bylo náboženství, čtení, psaní a počty. Vzhledem k velkému počtu dětí českých i německých byl učiteli přidán podučitel, který s ním v jedné třídě učil, někdy jim pomáhal i katecheta, všichni učili v jedné učebně.

Škola v Brloze

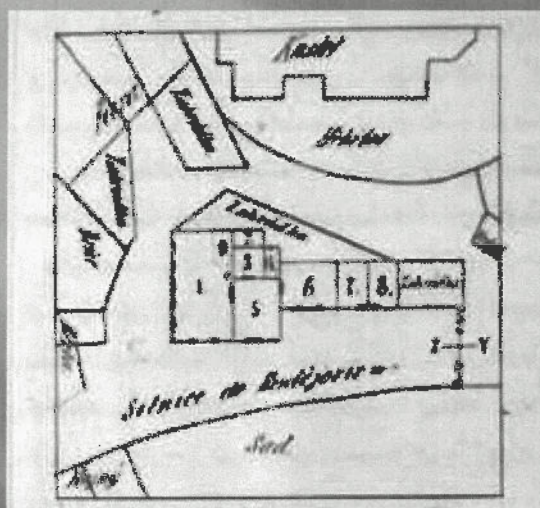
- až do r. 1780 (Josef II.) byla ryze česká
- v této době začíná poněmčování
- učitel zcela podléhal faráři
- hlavní učivo: náboženství, čtení, počty, psaní

školu xdyši. Ke veliký byl počet školních dětí a učiti se muselo českým i německým jazykem, přidávě na počátku století toho učitele Františku Ctrnerovi podučitel František Klíva, kterýž to s řídicím učitelem ve společné svitnici prospoliti vyučoval. Ano i někdy katecheta vyučoval, tak se tři učitelové na jednom v jedné místnosti pracovali. Škola Polovišská, jako

Ukázka ze školní kroniky psané odborným učitelem Janem Eliášem

Finančně zajišťovala školu jednak vrchnost (Schwarzenbergové), jednak obec a příjem tvořil i „sobotáles“ (školné). Podučitel neměl byt, bydlel v učebně, kde měl postel skříň a truhlu. Školní budova stála na místě dnešního obecního úřadu. Bylo to přízemní stavení, průčelím otočené k silnici a střechou sahající na straně ke kostelu až k zemi.

Původní škola

- ▣ 1 učebna
- ▣ 2 světnička
- ▣ 3 kuchyně
- ▣ 4 komora
- ▣ 5 síň
- ▣ 6 byt učitelův
- ▣ 7 světnička
- ▣ 8 chlév
- ▣ 9 nábytek učitelův

Náčrt původní školy z první školní kroniky.

Kolem celé školy proti silnici i k Běrtovi táhnul se úzký taras. Pod ním k silnici táhl se taras druhý. Oba dva vydláždil sám řídící učitel Josef Panuš.

Do školy docházely děti ze širokého okolí. Aby se ulehčilo dětem ze Chmelné a nemusely v zimě do Brloha chodit pěšky, došlo v roce 1825 k tzv. „výškolení Chmelné“. Ve Chmelné byla zřízena expozitura a v době zimní se tam děti učily. Do Chmelné byli dosazováni řídícím učitelem Josefem Panušem učitelé. Jedním z nich byl i podučitel Matouš Loško, rodák od Hajnů, (později byl řídícím učitelem ve Vitějovicích). Tento Brložský rodák měl dva syny, Václava, řídícího učitele v Zalužanech, a Antonína, řídícího učitele v Heřmani u Písku. Josef Loško, bratr předešlého, se stal řídícím učitelem v Boršově. Dalším chmelenským učitelem se stal Bartoloměj Mikeš rodák od Noháčů z Brloha (později byl řídícím učitelem v Dobré Vodě). V roce 1854 došlo k odtržení chmelenké školy od Brloha, ale až do roku 1881 se učilo po domech, než byla postavena škola ve Chmelné. S nástupem vlády císaře Františka Josefa I. nastaly ve školství velké změny. Školství bylo vymaněno z cizích vlivů a čeština byla zavedena jako vyučovací jazyk. Kde to však poměry vyžadovaly, zůstala škola utrakvistickou jako v Brloze. Zavedeny byly přísné zkoušky učitelské způsobilosti (1853). Ke správě škol byly zřízeny školské rady zemské, okresní a místní. Dbalo se také na to, aby i školní budovy byly dostatečné. Proto došlo v roce 1856 k rozhodnutí postavit novou školu. Na stavbu byl zjednán mistr Gunzl, řečený Mátha z Rohů. Stavba byla financována zčásti od vrchnosti a zčásti od školní obce. Stará budova byla zcela zbořena a na stejném místě byla postavena

nová. V průběhu stavby byly pronajaty místnosti v Brloze v čísle 8 u Nováků. V roce 1857 byla škola o třech učebnách dokončena a 2. srpna 1857 od krumlovského preláta slavnostně posvěcena.

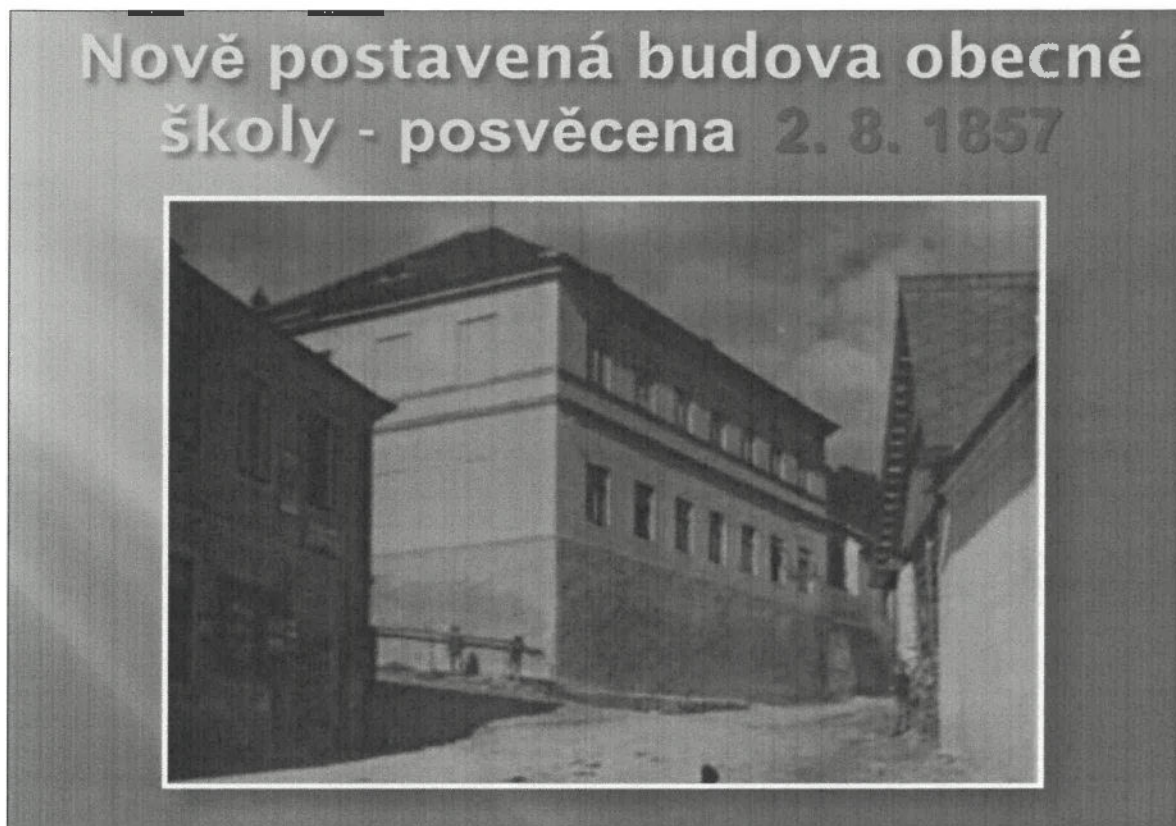
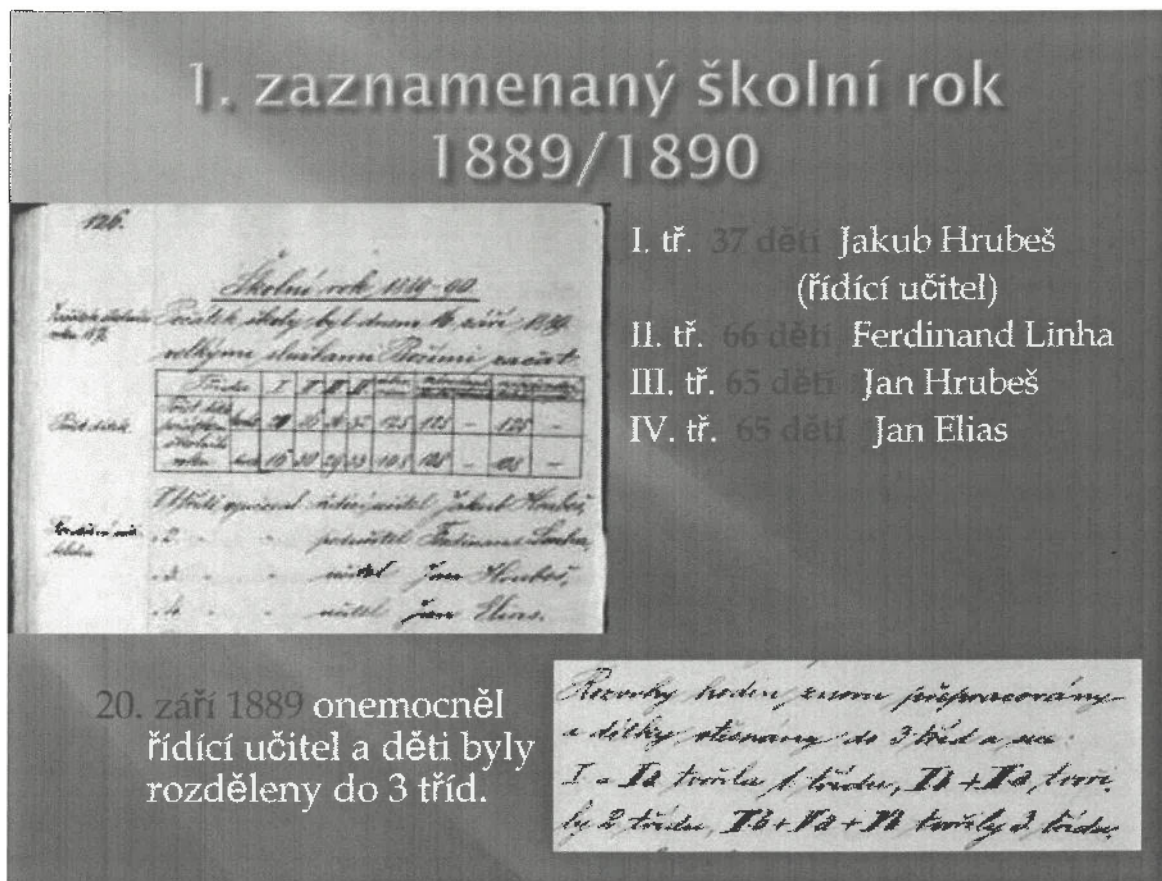

Foto obecné školy (kolem r. 1950)

Když obecné školství přešlo pod státní správu, vyšlo nařízení, že v jedné třídě se smí učit jen jedním (mateřským) jazykem. Došlo proto v roce 1870 k rozdělení trojtřídní školy utrakvistické na dvoutřídní českou a jednotřídní německou školu spravovanou až do roku 1873 jedním řídícím. V roce 1873 došlo k rozšíření německé školy na dvoutřídní a odtržení od české. V roce 1879 chtěli občané z Nové Vsi odtržení od školy brložské. Jejich žádost byla ale zamítnuta, přes to podali žádost druhou, i ta byla zamítnuta. V roce 1882 na podnět okresní školní rady rozhodla zemská školní rada rozšířit místní školu na trojtřídní a to od 1. 1. 1883. Učebna pro tuto třídu byla zřízena v prvním poschodí v čísle 22 (u Běrtů). Od roku 1877 začalo se učit v obou školách ženským ručním pracem. Ke dni 1. 1. 1885 byla rozšířena česká škola na čtyřtřídní a místnost pro čtvrtou třídu najata v domě č. 58 (na kovárně) v prvním poschodí. Od 5. května 1885 nařídila zemská školní rada spojení škol a školských obvodů do jednoho smíšeného a zároveň došlo k povolení třetí německé třídy. Místnost na Kovárně, původně najatá pro českou školu byla předána třídě německé a pro českou třídu pronajata místnost v domě pana Foltína (dvě české třídy ve školní budově a dvě u Běrtů č. 21, dvě německé ve školní budově a jedna na kovárně). V této době byl počet dětí učících se v jedné třídě v průměru 60, výjimkou nebylo ani 70 dětí v jedné třídě. Se vznikem německé školy v roce 1870 nedostačovala již ani kapacita nové školní budovy a vyučovalo se různě po domech.

Od roku 1889 začal psát odborný učitel Jan Elias školní kroniku.

Ukázka ze školní kroniky – první zaznamenaný školní rok

Největšími událostmi této doby zaznamenanými ve školní kronice jsou oslavy výročí panování jeho císařského veličenstva, dále oslavy jeho narozenin a jmenin, narozenin a jmenin císařovny, případně úmrtí v císařské rodině.

V roce 1895 se rozhodovalo o opětovném rozdělení školy na českou a německou. V roce 1897 byly dvě třídy vybaveny novými lavicemi v ceně 170 zlatých. Od 27 května do 16 června 1898 se z důvodů spalničkové epidemie nevyučovalo. Další spalničková epidemie přerušila vyučování na měsíc na přelomu let 1905 a 1906

Od roku 1901 školní rok končil na konci července, nikoliv v polovině července, a nadále začíná v polovině září. V roce 1905 začíná školní rok již 1. září. 1906 a opět končí v polovině července. Školní rok 1906/7 začíná v polovině září.

V roce 1901 byla zřízena nová tělocvična, nový plot u školní zahrady, podzemní žumpa ve školním dvorečku, opraven plot kolem tělocvičny a záchod. Vše nákladem 815 Korun rakouských. Podle měnové reformy z roku 1892 jeden zlatý = dvě koruny (odtud pětka = deset korun).

Počty dětí podle osad na konci škol. roku 1891/92

Na konci školního roku byl tento stav dětí:

Dle tříd			Dle třídních učitelů míst		
třída	chlapci	dívky	v osadách	chlapci	dívky
1.	21	16	Brložek	58	46
2.	24	31	Nová Ves	24	28
3.	33	19	Kouřim	19	14
4.	27	24	Česká Chvalčovice	13	7
			Janovo Nádolí	1	2
úhromem			úhromem	112	97

Všichni děti byly vyživováni katolickými.

Ukázka ze školní kroniky - počty dětí

V roce 1903 byla odmítnuta žádost o zřízení zimní expozitury v Nové Vsi.

Na památku 60 let vlády Františka Josefa I. se konala 18. dubna 1908 stromková slavnost. Po vystoupení žáků a učitelů došlo k sázení stromků věnovaných Janem, knížetem ze Schwarzenbergu. Vysazeny byly na návsi čtyři lípy, čtyři kaštiny bělokvěté a čtyři růžovokvěté. Řídící učitel předal tento sad starostovi obce k ochraně. Jubilejní slavnost k 60. výročí panování proběhla ještě 2. prosince.

16. srpna 1909 bylo povoleno otevření dvoutřídní školy v Nové Vsi. Brložská škola byla od té doby jen trojtřídní. František Neubauer byl jmenován prvním řídícím učitelem v Nové Vsi.

V roce 1910 byla opět zavedena čtvrtá postupná třída.

12. května 1917 se konala slavnost vysazování válečných stromů na návsi mez čísl 52 a 53.

Po vzniku Česko-slovenského státu v říjnu 1918 se ve školní kronice místo nejdůležitějších událostí popisu oslav jmenin a narozenin císaře, císařovny a císařské rodiny začaly slavít narozeniny prezidenta, Komenského a výročí vzniku státu.

První volby se konaly 18. dubna 1920. Strany v Brloze obdržely následující počet hlasů:

Strana	národní shromáždění	senát
Republikáni cs. venkova	121	105
Českosl. socialisté	56	51
Lidovci	103	94
Národní demokraté	53	38
Sociální demokraté	11	18
Německé strany	11	8
Čiperovci	3	-
Živnostenská s.	7	9

V roce 1920 škola začíná 1. září a končí na konci června.

V září 1923 je ve školní kronice zmínka o obrovském ničivém zemětřesení v Japonsku, při kterém přišlo o život především v Jokohamě a Tokiu na půl milionu lidí. Zemětřesení s sebou přineslo i obrovské přílivové vlny a požáry.

14. září 1924 byla otevřena nová česká školní budova v Jaroníně.

V listopadu 1925 proběhly druhé volby do národního shromáždění a do senátu. Tentokrát již byly voleny i jiné strany. V Brloze vyhrála Československá strana lidová, druhá byla Republikánská strana zemědělská a maloroľnická, následovala Československá živnostenská, Československá národní demokracie, Československá sociální demokracie, Československá strana socialistická, Komunisté, Deutsche christl. sociale Volkspartei, Bund d. Landwirte, Deutsche Nationalpartei.

Kruté mrazy v roce 1929, které dosahovaly až - 41°C, způsobily spoustu problémů nejen s vytápěním. Navíc se přidala chřipková epidemie. V důsledku toho bylo od 15. února do konce února přerušeno vyučování na všech školách. 6. června 1929 v ½ páté odpoledne postihla Brloh další pohroma. Přihnaly se černé mraky a hukot, prudký vítr trhal ovoce ze stromů. Během jedné čtvrt hodiny, kdy padaly kroupy velké jako husí vejce, byla zničená veškerá úroda na polích i v zahradách. Byly rozbité střechy a skla v oknech. Pamětníci takovou spoušť ještě nezažili. Ve školní budově bylo především ze severní strany rozbito 20 okenních tabulí. 30. srpna 1926 vypukl požár naproti škole u Běrtů, kde byla i jedna třída německé školy. Shořela kůlna, stáje, zásoba sena a dva vepři. Požár se podařilo místním a okolním hasičům do večera uhasit.

Prázdniny byly ve znamení velkých oprav školní budovy. Zasklení oken, oprava potlučené střechy, výměna podlahy, oprava záchodů. Další opravy se datují do roku 1933. Byla opravena střecha, stržen strop nad záchody a postaveno nové klenutí. Byla koupena nová kamna a lavice. V roce 1934 byly na školní budovu nainstalovány nové hromosvody.

Již v roce 1924 započala snaha místních občanů o postavení nové školní budovy pro měšťanskou školu. Byla podána žádost k Zemské školní radě na zřízení státní měšťanské školy.

Zemská školní rada vyhověla žádosti o zřízení pouze soukromé měšťanské školy a to od 1. září 1926. První třída Měšťanské školy byla umístěna v patře školy obecné a ředitelem byl jmenován Jaroslav Šamal. V následujícím roce byla pro první třídu najata místnost v domě pana Caise a pro ruční práce místnost v domě paní Marie Borovkové č. 77. Od 1. ledna 1928 byla škola státní. V dalším školním roce, při otevření třetí třídy, byla pronajata místnost v čísle 21 od pana Josefa Anderleho (hostinec u Běrtů).

Foto: první žáci nově zřízené měšťanské školy

Od září 1929 bylo povoleno ministerstvem školství zřízení opatrovny (předchůdce současné mateřské školy). Místnost pro ni byla pronajata v čísle 77 u paní Marie Borovkové.

Po více než 35 let užívala škola obecní zahrádku, která jí byla zapůjčena. Nyní se Spořitelní a záložní spolek zajímal o tento pozemek pro stavbu vlastní budovy, proto obec odebrala škole propůjčené pokusné pole.

1927/28

Školní rok 1927-1928

Výsledky práce byl následující

Věk	Učitel	Pracovní		Návštěva		Práce				
		číslo	hodiny	číslo	hodiny	číslo	hodiny	číslo	hodiny	
1	20	12	12	20	1	16	2	1	9	1
2	20	20	20	38	1	20	3	6	6	2
3	20	32	32	62	1	38	5	7	15	3

- I. tř. v domě č. 117 (u Caisů)
- II. tř. v obecné škole
- Pracovna - v domě č. 77 od r. 1929 zřízena opatrovna

Městská škola zřízena Maticí školskou byla zestátněna.

Foto: hostinec u Caisů a dům č. 77

1928/29

Výsledky práce byl následující

Věk	Učitel	Pracovní	Číslo	Návštěva		Práce				
				číslo	hodiny	číslo	hodiny	číslo	hodiny	číslo
1	27	3	19	11	1	11	1	4	1	2
2	16	4	15	11	1	11	2	3	2	
3	10	12	22	27	1	22	3	2	3	1
Číslo	16	23	50	57	2	34	6	9	6	3

I. a II. třída byla umístěna jako v roce předešlého, pro III. třídu byla zřízena místnost v I. patře v domě č. 21 u Caisů. Tato třída byla umístěna v domě č. 21 u Caisů.

Dům č. 21 - u Caisů - I. a II. patře - 2 okna k jihu a 2 okna k západu

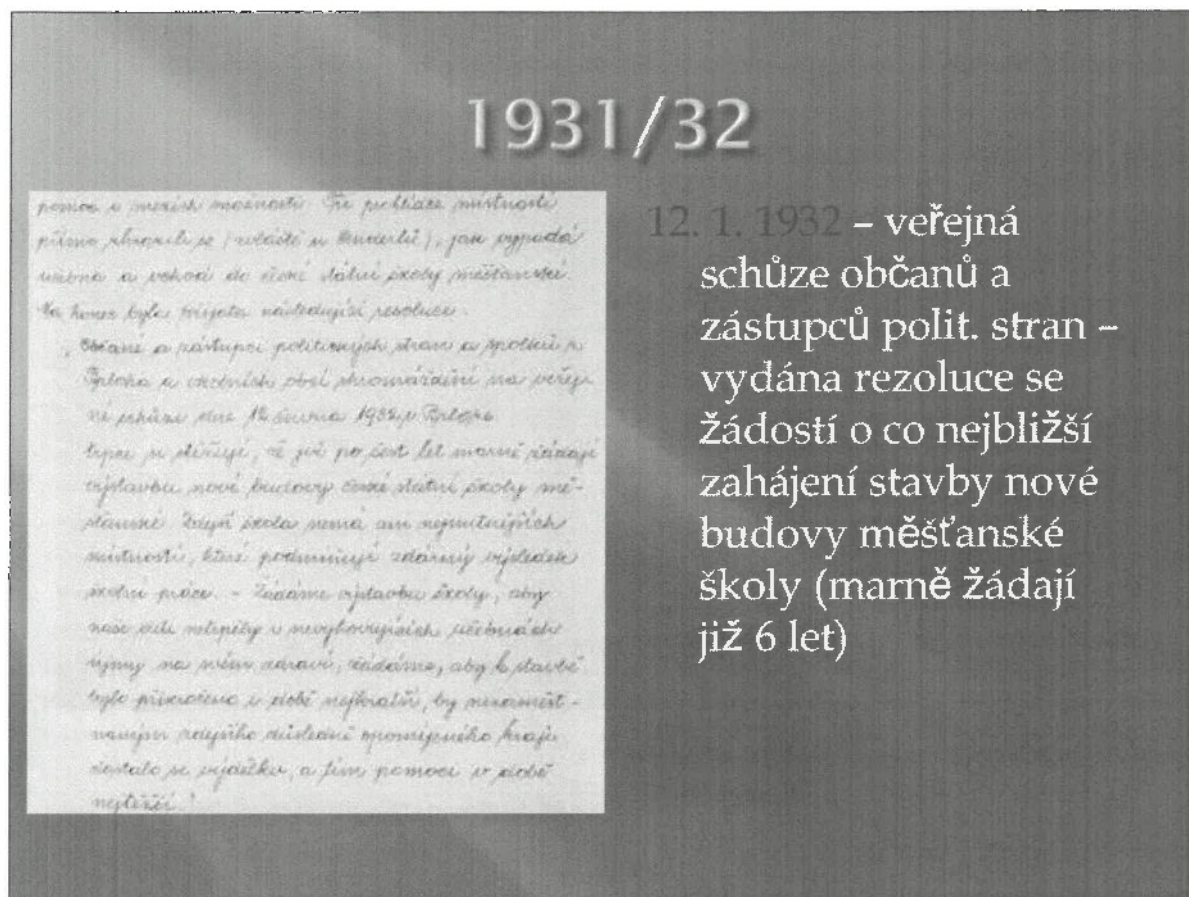
V tomto roce byla při škole uvedena v činnost stravovací stanice. Polévka byla vydávána od 2. 3. do 30. 4. 1929 (700 porcí).

Dům č. 21 - zřízena III. třída
I. patro - 2 okna k jihu a 2 okna k západu

Foto hostinec u Anderlů

Podle sčítání obyvatel roku 1930 žilo v Brloze 823 lidí z toho 47 Němců.

Od školního roku 1930/1931 bylo na zdejší měšťanské škole povoleno otevřít jednoroční učební kurz (čtvrtý ročník měšťanské školy).

Ukázka ze školní kroniky

Okresní školní komise přispívala v letech 1934 a 1935 v zimě na vaření polévek pro děti. Polévka byla poskytována přespólním dětem.

Od 1. března 1935 byla v obci zřízena veřejná čítárna.

Po několikaletém úsilí byla konečně povolena stavba nové budovy měšťanské školy. Pozemek pro stavbu byl zakoupen od manželů Anny a Františka Simandlových. Ze sedmnácti nabídek na realizaci stavby podal nejlevnější Otakar Skřivan z Písku a to ve výši 962 821,15Kč. 10. září 1935 byla zahájena stavba. Počáteční práce byly nákladné vzhledem k velkému svahu, tím se práce zdržela, i když zde pracovalo až 100 lidí současně. Základy byly dokončeny 28. října a tento den byl slavnostně položen základní kámen s letopočtem 1935. Do zvláště vytesaného otvoru v základním kameni byl v měděném pouzdře uložen na pergamenu napsaný pamětní list spolu s číslem denního tisku a mincemi.

Dnes klademe nákladní kámen k budově měšťanské školy v Bělé, již jsme po devítiletém úsilí došli. Při duševním úsilí vložíme i nákladní kámen vroucí lásky k vlasti a nájemné lásky křesťanské v práci všeho občanstva, aby naše politická shromáždění ustoupily ústřednímu lidství a pravé demokracii, a všechny věrné Čechy a Slovany spojila jedině upřímná a obětavá láska k vlasti a národu a péče všemu Slovanskou.

O ty, drahá naše snolo, stůj zde v krásném předhoří sumavském jako nájemný maján svety a pevná bača národu, vyškolený náš dorost ve vroucí a obětavé lásce k vlasti a národu, vychovávající z nich fial zdravé, plně tělesné i duševní, vobocně volné, at slouží ke cti nám, svým otčím, a všemu národu československému! -

úryvek z pamětního listu

Ukázka ze školní kroniky

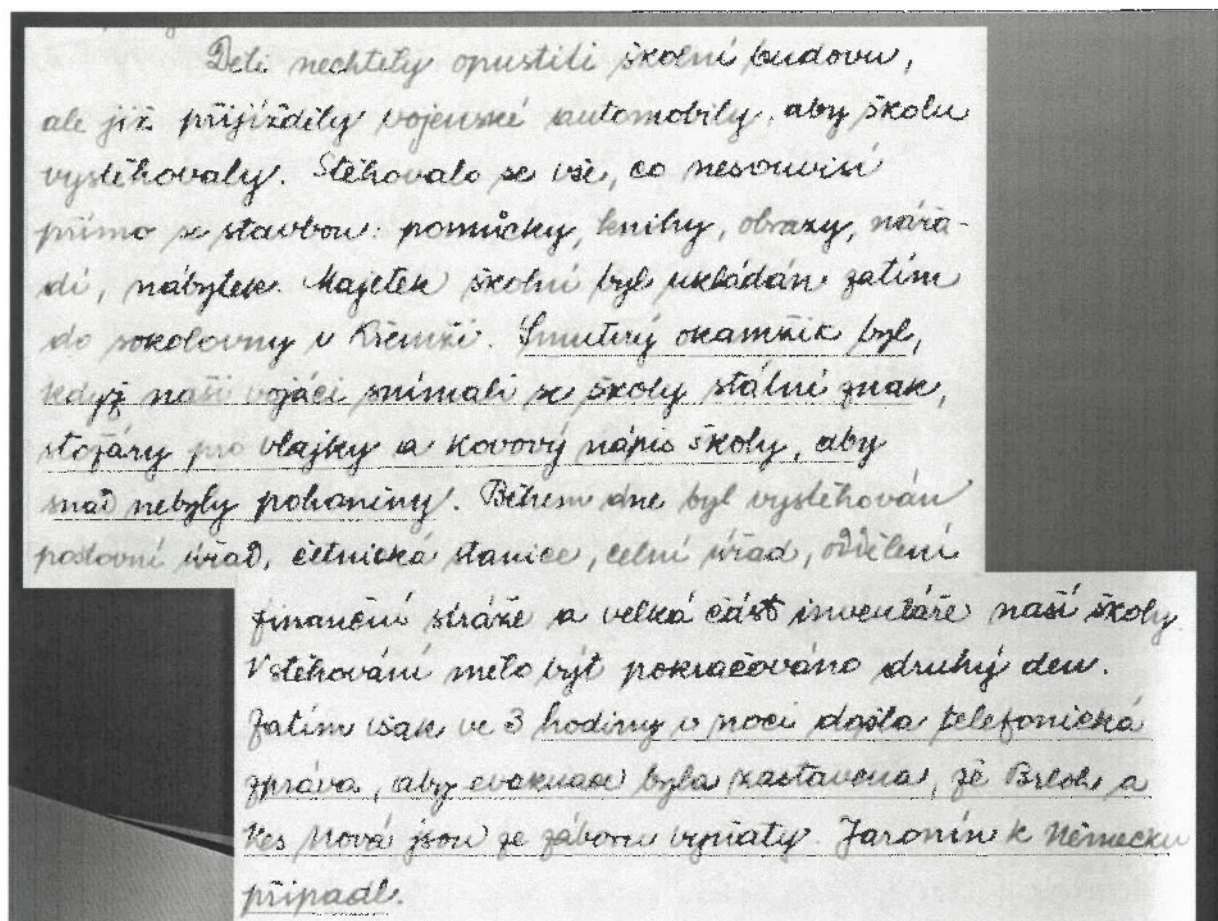
Již počátkem listopadu 1936 se do nově postavené budovy stěhuje žactvo. První prosincovou nedělí byla budova vysvěcena a 30. května 1937 proběhla slavnost k otevření nové budovy školy.

1936/1937

Školní rok byl zahájen ještě ve staré budově, ale v listopadu se již žáci přestěhovali do nové budovy.

Radost z budovy však netrvala dlouho. 21. listopadu 1938 oznámil ředitel dětem, že musí okamžitě opustit školu a do 24. listopadu musela být škola i ostatní úřady v obci evakuovány z důvodů německého záboru. Ředitel školy se se žáky rozloučil tklivými slovy. Na otázku kam budou chodit do školy, jim nedokázal odpovědět.

Ukázka ze školní kroniky

Naštěstí se záměr připojit i Brloh k Říši neuskutečnil a vyučování bylo přerušeno jen na týden. 15. března 1939 byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava. Byly zrušeny třídy obecné školy a ponechána jen jedna. Místo nich zřízeny tři třídy německé. Některé děti byly z české školy do německé přeřazeny. Děti prožívaly válečné období v neustálém strachu o život a v nedostatku potravin. Dospělí se strachem sledovali postup německých vojsk. Poslouchali zakázané stanice, aby se dozvěděli pravdu, i přes to, že jim za tento čin hrozila smrt. V říjnu 1940 musela být škola vyklizena a učilo se jen po domech. Do školy se nastěhovali Bezarabci. V zimě se neučilo vůbec a děti si jen docházely pro úkoly. V březnu 1940 byly zapečetěny všechny kroniky, nesmělo se v nich listovat ani do nich zapisovat. Zároveň došlo k zákazu půjčování knih ze školní knihovny a ty byly také zapečetěny. Závadné knihy byly odvezeny. Bylo zrušeno vyučování dějepisu i dějin literatury. Ve školní budově byl nejdříve umístěn tábor vystěhovalců, po sléze uprchlíků z východní fronty a na konci války americká armáda. Brloh osvobodila americká armáda v úterý 8. května.

1940/1941

V říjnu 1940 se musela škola vystěhovat ze školní budovy, kam přišel tábor vystěhovalců z Besarabie.

Pro třídy byly najaty místnosti v domech Víta Tancera, Josefa Anderle, Josefa Jora a Františka Caise.

Zákaz vyučování dějepisu a dějin literatury

Foto: poloha Besarábie

1944/1945

V březnu 1945 byly ve všech školních budovách umístěni uprchlíci z východní fronty.

5. května byla na májku umístěna naše státní vlajka.

Brloh byl osvobozen v úterý 8. května americkou armádou.

Němci se ze školní budovy museli vystěhovat a ubytování zde bylo poskytnuto americké armádě.

Vyučování bylo zahájeno 27. května a skončilo 13. července bez rozdání vysvědčení.

Celá budova byla uvolněna až v prosinci 1945. Byla velice poničená a vyžádala si značné opravy. Děti se vracely do školy s nadšením, některé přecházely zpět z německé školy do

české. Školství zažilo velké změny. Opět se mohl začít učit dějepis. Pravidelné vyvažování obědů pro žáky, které započalo od 15. února 1951, vyžadovalo rekonstrukci školy. V suterénu byla nově zřízena školní kuchyně s jídelnou. Pořizovalo se i další moderní zařízení. Škola byla vybavena rozhlasem.

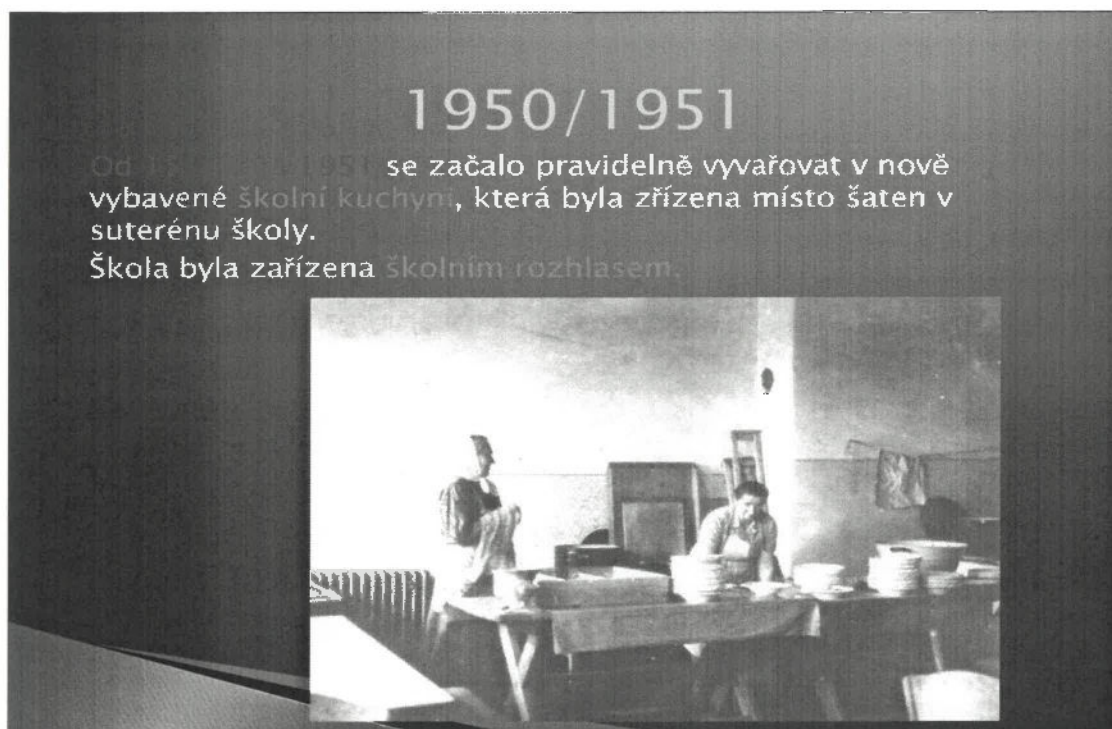
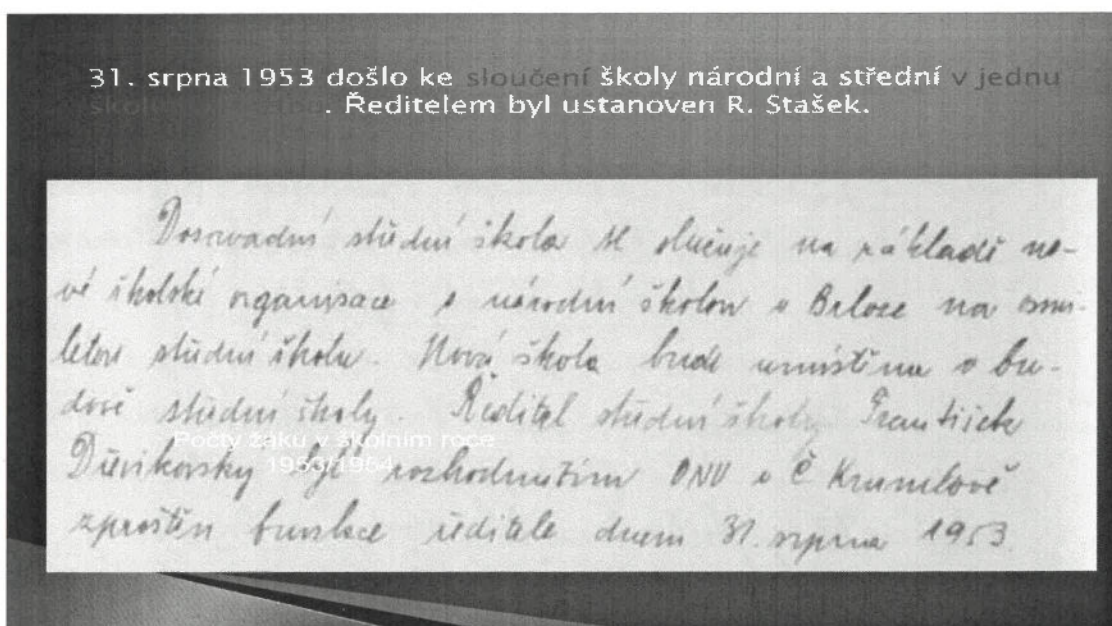

Foto: nová školní jídelna

Docházelo i k organizačním změnám. Byla sloučena škola střední a národní v jednu školu osmiletou (1953). Došlo ke zřízení školní družiny (1960). Škola v Jaroníně byla zrušena a připojena k Brlohu (1961).

Ukázka ze školní kroniky

Škola dosahovala i značných úspěchů. Pěvecký kroužek vyhrál krajskou soutěž (1962). Mičurinský kroužek postoupil na celostátní soutěž do Prahy (1953). Fotografický kroužek zvítězil v okresním kole a postoupil do krajského (1965).

1952/1953

12. ledna 1953 se účastnil mičurinský kroužek soutěže v Praze.

Foto: Mičurinský kroužek v Praze

1966/1967

Zavedeny volné sudé soboty.
Přestavba sociálního zařízení.
Stěny ve školní kuchyni obloženy
dlaždicemi.

1967/1968

Oprava střechy a okapů.
Zaveden el. proud a voda do
fyzikální učebny.

Stojící: G.
Procházka,
M. Kaňková,
F. Nejedlý,
J. Karban,
F. Dřevíkovský,
V. Jakešová,
M. Vejvara
Sedící: R. Vacková,
Ambrožová,
M. Anderlová,
M. Buřičová,
M. Prajerová,
R. Karbanová,
A. Vejvarová,
B. J. Štichová.

Foto: učitelský sbor

Do tříd byla rozvedena voda, bylo vybudováno ústřední topení a ze tříd zmizela kamna. K 1.9. 1974 byla zrušena jednotřídka v Nové Vsi a žáci byli převedeni do ZDŠ Brloh. Na školu byl přidělen K. Vochozka, bývalý ředitel školy v Nové Vsi. Celkový počet žáků stoupl na 208. Opět se uvažovalo o přístavbě dalších prostor. U Stavoprojektu v Českých Budějovicích byl objednan projekt na přístavbu nového pavilonu.

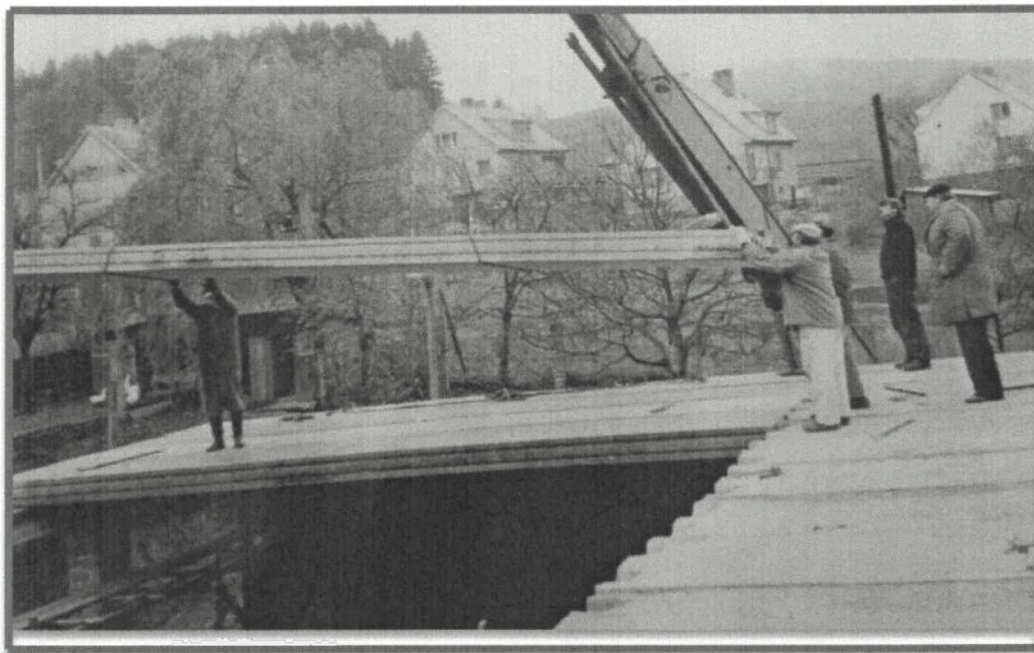

Foto: pokládání panelů na pavilon dílen

Velkým zážitkem pro děti bylo nacvičování na celostátní spartakiádu. Někteří naši cvičenci se opravdu dostali až do pražského finále.

V této době se také měnily osnovy matematiky a bylo zahájeno studium nového pojetí vzdělávání (množiny).

Od prvního září 1980 měla základní škola pouze osm ročníků. Děti, které se nedostaly na střední školy, dojížděly do devátého ročníku do Křemže.

8. 4. 1981 došlo k slavnostnímu otevření pavilonu dílen (hodnota díla 1 019 000 Kčs) a již za čtyři roky, 2. 9. 1985, dochází k otevření dalších pavilonů (hodnota díla: 4 727 000 Kč). Byly vybudovány 2 školní družiny, klubovna, knihovna, jídelna a kuchyně, pracovna pro dívky a kabiny. V další budově vznikly dvě třídy mateřské školy včetně veškerého zázemí. Tím se uvolnila původní školka, kde byly zřízeny obecní byty.

Foto: slavnostní otevření pavilonu dílen.

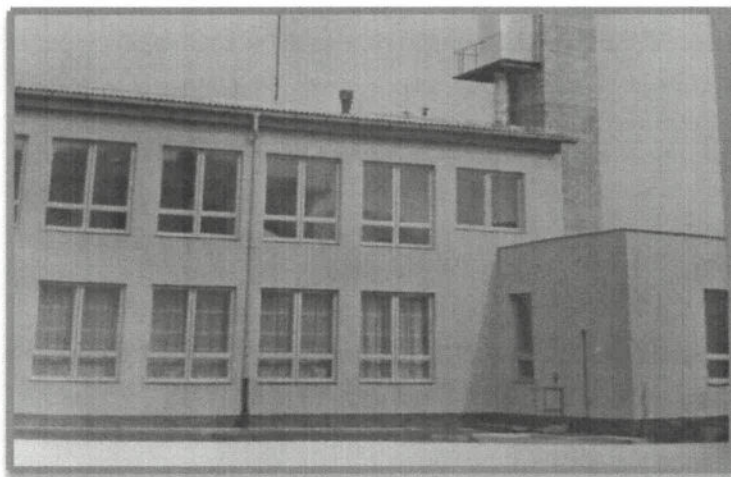

Foto: pavilon školní jídelny

Od války až po revoluci 1989 byla veškerá starost o budovu na předsedovi národního výboru. Sametová revoluce znamenala nejen změnu osnov, ale i změnu vedení školy. Prvním porevolučním ředitelem se stal pan Mgr. Václav Vacko, který se zasadil o vznik právní subjektivity školy a vedlejší hospodářské činnosti. Ta pro školu znamená výrazný finanční

přínos. I díky tomu je škola vybavena nejmodernější technikou a ve svém vybavení předčí i většinu středních škol. Zároveň se však z ředitele stává hospodář zodpovědný za veškeré dění ve škole. V průběhu posledních dvaceti let docházelo k nutným opravám. Byla vyměněna střešní krytina (2004), provedena rekonstrukce sociálních zařízení (2006) a odborné učebny fyziky a chemie (2009). Do všech tříd byly pořízeny nové stavitelné lavice, vyměněno osvětlení, zakoupeny interaktivní tabule do všech tříd (2010-2017).

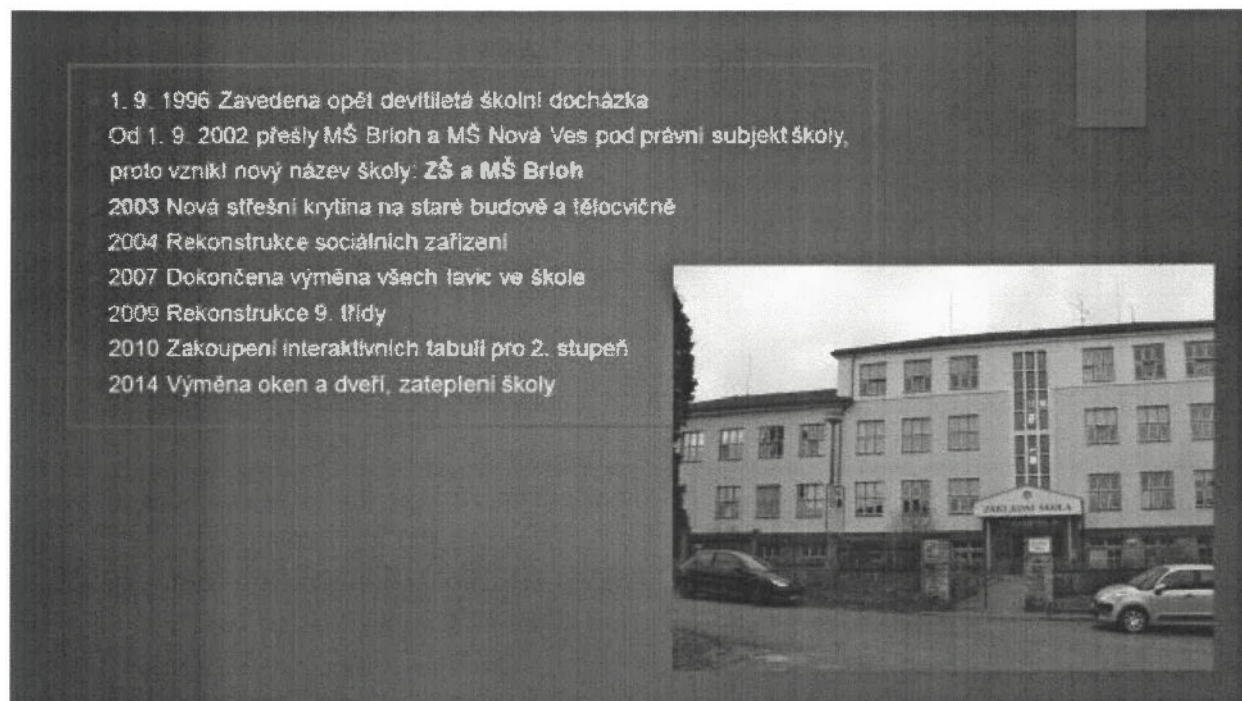

Foto: škola po zateplení

Školní budova patří nadále obci a porevoluční starostové se o ni velice svědomitě starali. Za současnou podobu jim patří dík. Současný starosta, pan Martin Toman se zasloužil o získání dotace od MŠMT a Evropské unie, aby mohlo dojít k celkové rekonstrukci, k zateplení stěn, stropů a výměně veškerých výplní (2014). Celková částka díla byla 10 212 212 Kč z toho z Evropských fondů 8 680 380 Kč, SFŽP ČR přispěl částkou 510 611 a obec Brloh 1 021 221 Kč. Tímto se zlepšil nejen vzhled budovy, ale i její užitná hodnota. Již nejsou problémy s vytopením na požadovanou teplotu ani v největších mrazech a došlo k výraznému snížení spotřeby paliva. Po dokončení díla byla napravo od vestibulu umístěna pamětní deska, za kterou je kovové pouzdro obsahující současné mince a noviny. Výsledek celé rekonstrukce je podle mého názoru velmi zdařilý. Poslední velká rekonstrukce proběhla ve školní kuchyni a to v roce 2017 o prázdninách. Stavební práce a vzduchotechniku platil obecní úřad (2 715 269 Kč), výměnu většiny zařízení škola (1 069 000 Kč).

Název školy se i v posledních desetiletích měnil. Základní devítiletá škola Brloh se změnila v roce 1980 na Základní škola Brloh. Povinná školní docházka se prodloužila na deset let, ale základní škola končila osmým ročníkem, zbývající povinné dva roky byly na střední škole. Od

1. 9. 1996 byla sice obnovena opět devítiletá školní docházka, ale název školy zůstal. Od 1. 9. 2002 přešly pod právní subjekt základní školy také Mateřská škola Nová Ves a Mateřská škola Brloh v souvislosti s tím musel být změněn název školy ze Základní škola Brloh na Základní škola a Mateřská škola Brloh.

Protože školu tvoří především učitelé, je přílohou tohoto sborníku soupis učitelů, kteří působili na zdejší škole. Nejsou sepsáni učitelé školy německé, protože k ní chybí veškerá dokumentace.

Soupis učitelstva od roku 1660 do roku 2018

Soupis byl pořízen z matrik a školních kronik, může obsahovat nepřesnosti, dokonce někteří učitelé nebyli v kronikách zapsáni vůbec.

Podtržený je řídicí učitel nebo jediný učitel školy. Délka praxe 0+ znamená, že učitel byl zaměstnán necelý rok.

Učitelé obecné školy

	Délka praxe na zdejší škole v letech.
<u>1660 – 1689</u> Jiří Rozenfelder	
Zřejmě působil i dříve, ale nelze to doložit, nedochovaly se matriky.	29
<u>1689 – 1706</u> Jan Rozenfelder, syn předešlého	17
<u>1706 – 1713</u> Lambert Rozenfelder bratr předešlého	7
<u>1709 – 1713</u> Filip Mikeš	4
<u>1713 – 1720</u> Josef Antonín Pelzeter	7
<u>1720 – 1721</u> František Hauser	1
<u>1721 – 1739</u> Jan Pelzeter	18
<u>1739 – 1742</u> Jakub Ignác Hauser	3
<u>1742 – 1793</u> Ferdinand Ortner, druhý nejdéle působící učitel v brložské škole.	51
<u>1793 – 1808</u> František Orten František Kříž, podučitel	1
<u>1808 – 1852</u> Josef Panuš, řídicí učitel	44
Jan Orten, podučitel, syn Ferdinanda Václav Kožart, podučitel, nastoupil po Ortenovi Matěj Soukup, podučitel, rodák z Kovářova	
<u>1852 – 1877</u> Jan Müller, řídicí učitel	25
Jakub Hrubeš, podučitel, rodák Brložský	1852
Vavřinec Zeman, druhý podučitel	1864
Josef Tlapa, podučitel	1864 – 1867
Jakub Kačer, podučitel, rodák z Nové Vsi	1867

	František He, podučitel německé třídy	1867 – 1873	7
	František Süfs	1867 – 1870	3
	Matouš Dudek, podučitel, rodák z Brloha	1870 – 1870	0+
	Leopold Šerý, podučitel	1870 – 1875	5
	Bartoloměj Pecko, podučitel, rodák z Jankova	1875 – 1877	2
<u>1877 – 1889</u> <u>Jakub Hrubeš, řídící učitel</u>			
	Jan Hrubeš, podučitel, syn Jakuba	1877	
	Otakar Sauer, podučitel	1877 – 1880	3
	Josef Beneš, třetí podučitel	1882 – 1886	4
	Josef Šimeček, čtvrtý podučitel	1885 – 1887	2
	<u>Jan Elias, podučitel</u> - sepsal první školní kroniku	1886 – 1920	34
	Josef Šulista, podučitel	1888	
	Ferdinand Linha, podučitel	1888	
	Františka Nováková, učí ženské ruční práce	1890	
	František Strašpytel, podučitel	1889	
<u>1890 – 1920</u> <u>Jan Hrubeš, řídící učitel</u>			
	Arnoštka Czernayová ,učí ženské ruční práce	1891	
	František Fořtín, místní rodák	1894 – 1896	2
	Bohumil Jaroš (otráven strychninem)	1896 – 1897	1
	Sidonie Drábová (Hosingerová)	1897 – 1902	5
	Jan Bílek	1897 – 1900	2
	František Hajíček	1898 – 1903	5
	František Paclík	1900 – 1901	1
	František Huml	1902 - 1903	1
	Kateřina Bednářová	1902 – 1909	7
	Antonín Bednář	1903 – 1907	4
	Rudolf Mařík	1903 – 1907	4
	Jan Novák (zástup za Hrubeše)		
	Antonín Bollák	1907 - 1908	1
	František Hrošek	1908 - 1909	1
	František Neubauer	1909 – 1909	0+
1909 otevření dvoutřídní školy v Nové Vsi. V Brloze ze čtyřtřídní na trojtřídní. František Neubauer se stal řídícím učitelem v Nové Vsi.			
	Viktorie Mikyšková	1909 – 1925	16
	Josef Plejhar (zástup za Hrubeše)	1910 - 1910	0+
	Václav Vild	1910 – 1920	10
1910 Opět otevřena čtvrtá třída v Brloze			
	Václav Volf	1910 – 1912	2
	Vojtěch Vančura	1912 – 1920	8
	Karel Křížek	1913 – 1913	0+

	Josefa Filipová	1913 – 1913	0+
	Bohuslav Hrubeš, syn řídícího	1914 – 1914	0+
	František Drescher	1919 – 1919	0+
	Bohuslav Ambler	1919 – 1919	0+
	Jan Vušta	1919 – 1919	0+
	Marie Knihová	1919 – 1919	0+
	Theodor Sládek	1919 – 1919	0+
	Růžena Suchanová	1919 – 1919	0+
	Pavλίna Strnadová	1919 – 1920	1
	Ferdinand Saip	1920 – 1920	0+
<u>1920 – 1928</u>	<u>Antonín Kraus, řídící učitel</u>		8
	Jindřich Krčmář	1920 – 1921	1
	Ladislav Skočdopole	1920 – 1924	4
	František Dexler	1920 – 1921	1
	Stanislava Filová	1921 – 1921	0+
	Marie Knihová	1921	
	A Novotná	1923	
	Jan Mráz	1924 – 1925	1
1924 otevřena škola v Jaroníně			
	František Šalamoun	1925	
	Božena Stožická, industriální učitelka	1926	
	František Weis	1926 – 1927	1
	Ludmila Novotná	1926	
	František Thondra	1927 – 1927	0+
	Petr Zimmermann, rodák ze Stupné	1927 – 1928	1
	Jarmila Náhradová	1927 – 1928	1
	Antonín Soukup	1928 – 1928	0+
	Marie Koženská	1928 – 1928	0+
	Eleonora Martínková	1928 – 1928	0+
	Kristina Matějková	1928 – 1928	0+
<u>1928 – 1930</u>	<u>Hedvika Ondráčková, správce školy</u>	1928 – 1930	2
	Jan Kříha, 1929 přešel do měšťanské školy	1928 – 1929	1
	František Kříž	1928 – 1929	1
	František Tomeš	1929 – 1930	1
	Jarmila Svačinová	1930 – 1930	0+
<u>1930 – 1934</u>	<u>František Drexler, řídící učitel</u>	1930 – 1934	4
	Oldřich Pavlíček	1930 – 1933	3
	Anna Maierová (provdaná Lexová)	1930 - ?	
<u>1934 - ?</u>	<u>Hedvika Ondrášková, správce školy</u>	1934 - ?	

Učitelé školy měšťanské

1926 podána žádost o zřízení Měšťanské školy v Brloze. Žádosti bylo vyhověno a 1. 9. 1926 byla otevřena Měšťanská škola. První třída byla dána do budovy školy obecné v prvním patře.

Ředitelem školy jmenován

<u>1926 – 1929</u>	<u>Bohumil Šamal, ředitel</u>		3
	Bohumila Zítková, učitelka	1926 – 1927	1
	Marie Bednářová	1927 – 1932	5
	František Tůma	1927 – 1932	5
	Jan Jindra	1927 – 1928	1
	František Matoušek	1928 – 1929	1
	Adolf Kuhn	1929 – 1931	1
	Jiřina Vacková	1929 – 1929	0+
	Marie Valešová	1929 – 1934	5
<u>1929 – 1940</u>	<u>Adolf Ambrož, ředitel</u>		11
	Jan Kříha, přešel z obecné školy	1929 – 1941	12
	Vlastimil Vokurka	1930 – 1931	1
	Stanislav Pluhař	1931 – 1934	3
	Antonín Soukup	1931 – 1931	0+
	František Pelech	1931 – 1935	4
	Václav Klíma	1932 – 1932	0+
	Marie Kovářová	1932 – 1934	2
	František Humler	1933 – 1933	0+
	Božena Nováková	1933 – 1934	1
	Růžena Benešová	1934 – 1939	5
	Marie Táboříková	1934 – 1934	0+
	Marie Pícková (Čenkovičová)	1934 – 1939	5
	Jan Hejný	1934 – 1940	6
	Horáčková	1934 – 1935	1
	Josef Bambula	1935 – 1935	0+
	Leopold Švácha	1935 – 1943	8
	Stanislav Mácha	1935 – 1937	2
	Bohumír Plaňanský	1935 – 1939	4
	Božena Kořenská	1937 – 1938	10
	Ladislav Polánka		

Učitelé během mobilizace

Jan Bumba, Stanislav Mácha, Marie Skleničková, Jan Prokeš

Václav Pletánek	1939	
Jaromíra Stučková	1939	
Jiřina Vrbová	1939	
<u>1941 – 1948 Karel Pešek, ředitel, učitelem již od</u>	<u>1939 – 1948</u>	<u>9</u>
Miroslava Kučerová	1939	
Marie Šašková	1939 – 1940	1
Alžběta Sládková	1940 – 1943	3
Karel Brůžek	1940	
Anna Perníková (od r. 1945 provdaná Vejvarová)	1940 – 1971	31
v dalších letech zastupovala za chybějící učitele, soukromě učila do roku 2003		
Josef Smetana	1940 – 1941	1
Miloš Vejvara	1941 – 1943, 1945 – 1977	34
František Barkos	1941 – 1941	0+
Miloslava Kučerová	1941 – 1942	1
Václav Klíma	1941 - 1941	1
Arnošt Zasadil	1941 - 1942	1
Karel Pokorný	1942 – 1943	1
František Vaněček	1942 – 1943	1
Anna Ziegelbauerová	1942 – 1943	1
Terezie Kovářová	1942	
Arnošt Zavadil	1942	
Josef Klecan	1943	
Ludmila Praclíková	1943 – 1943	0+
Marie Fotrová	1943 – 1943	0+
Marie Šmejkalová	1943	
František Stanislav	1943 – 1944	1
Terezie Kovářová	1943	
Antonín Terš	1944	
Jan Ochozka	1944 – 1945	1
Eduard Buchtel	1945 – 1945	0+
Lidmila Vojtěchová	1945 – 1945	0+
Blanka Nováčková	1945 - 1947	2
Vlasta Šebelková	1945 - 1946	1
Milada Kubíčková	1945 – 1945	0+
Marie Forstová	1946 – 1947	1
Růžena Matoušková	1947	
Rudolf Heš	1947	
Lidmila Vojtěchová	1947	
<u>1948 – 1949 Stanislav Prokop, ředitel</u>		
Jarmila Pecoldová (Milisdolferová)	1948 – 1952	4
František Vaněček	1948	

1949 – 1953, 1966 – 1968 František Dřevíkovský, ředitel

Jan Jonát	1949 – 1950	1
Marie Foučková	1949 – 1950	1
Štěpánka Dřevíkovská	1950 - 1958	8
Eugelbert Homolka	1950 – 1952	2
Václav Konopa	1950 – 1952	2
Vlasta Konopová	1951 – 1951	0+
Vladimír Tomek	1952 – 1952	0+
Václav Forst	1952 – 1952	0+
Jaroslav Hojdar	1952	
Anna Velíšková	1952	

1946 – 1959, 1966 – 1971 181953 – 1962 Rudolf Stašek, ředitel

Jiřina Štichová	1953 – 1969	16
Irena Stachová	1953 – 1954	1
Vlasta Konopová	1953 – 1956	3
Josef Vácha	1954 – 1954	0+
Jiří Němec	1954 – 1955	1
Anna Černá (Klímová)	1954 – 1954	0+
Václav Hondlík	1954 – 1955	1
Marta Ziegelbauerová	1955 – 1958	3
Miroslav Mrkvan	1955 – 1956	1
Naděžda Švadlenová (Jakešová)	1956 – 1959	3
Jaroslava Houdečková	1956 – 1957	1
Marie Lukšová	1957 – 1958	1
Bohuslav Wimmer	1958 – 1958	0+
Jiřina Veselá	1958 – 1958	0+
Karel Havlíček	1958 – 1958	0+
Karel Červenka	1958 – 1966	8
Naděžda Jakešová (Švadlenová)	1958 – 1959	1
Emilie Rundtová	1958 – 1958	0+
Eva Dorovínová	1958 – 1958	0+
Bohumila Tkalců	1959 – 1959	0+
Mil. Havelka	1959 – 1959	0+
Josef Lamboj	1959 – 1965	6
Marcela Jíndrová	1959 – 1961	2
Růžena Hálová	1959 – 1962	3
Miroslava Klimešová	1959 – 1959	0+
Marie Schneiderová	1960 – 1961	1
František Nejedlý (přišel ze zrušené Jaronínské školy), rehabilitován v roce 1996	1961 – 1974	13
Alena Buchtová	1961 – 1963	2
Eliška Nováčková	1961 – 1961	0+

Miroslav Slanec	1961 – 1964	3
Marie Kantorová (provdaná Anderlová) nejdéle působící učitelka	1961 – 2013	52
<u>1962 – 1968</u> Josef Karban, ředitel		6
Růžena Karbanová	1962 – 1968	6
Růžena Serchová	1963 – 1964	1
Marie Vobrová	1963 – 1963	0+
Zdislava Podlešáková	1964 – 1967	3
Anna Pšemillová	1964 – 1966	2
Vlasta Jakešová	1964 – 1994	30
Marta Perníkářová	1965 – 1965	0+
Josef Košťál	1965 – 1966	1
Jaroslav Švácha	1965 – 1966	1
Eva Bednářová	1966 – 1967	1
Milada Buřičová	1966 – 1969, 1970 – 1973	6
Gerhard Procházka	1967 – 1968	1
Libuše Samcová	1967 – 1991	34
Jitka Rypáčková	1967 – 1968	1
Marie Lebedová	1968 – 1968	0+
<u>1968 – 1971</u> František Dřevíkovský, ředitel		
Eva Bauerová (Němcová)	1968 – 1969	1
Jana Jedličková (roz. Žiláková)	1968 – 1973	5
Jana Čurdová	1968 – 1969	1
Dana Jakešová	1969 – 1969	0+
Eva Pokorná	1969 – 2003	34
Ivana Podlevlová (Pařízková)	1969 – 1969	0+
Marie Jaklová (Vejvarová)	1969 – 1981	12
Štěpánka Dřevíkovská	1969 – 1970	1
<u>1971 – 21. 6. 1981</u> Karel Kotlín, ředitel	1970 – 1981	11
Libuše Kutilová	1970 – 1970	0+
Karla Muková	1971 – 1989	18
Zdeněk Vítek	1971 – 1973	2
Eva Adámková	1971 – 1972	1
Ivana Šindelářová	1972 – 1973	1
Petr Neubauer	1973 – 1977	4
Anna Vejvarová	1973 – 1973	0+
Václav Vacko	1973 – 1992	19
Zdeňka Vacková	1973 – 2007	34
Karel Vochozka (Přišel z Nové Vsi – škola zrušena)	1974 – 2001	27
František Dřevíkovský	1977 – 1977	0+
Jan Sejk	1977 – 1979	2

Josef Svoboda	1977 – 1983	6
Hana Sobíšková	1977 – 1978	1
Petr Janda	1979 – 1979	0+
Josef Zikeš	1979 – 1980	1
Irena Vítová (Štajnerová)	1979 – 1982	3
Taťána Milotová	1980 – 1982	2
Jana Čeloudová	1981 – 2015	34
<u>1981 – 1990 Marie Anderlová, ředitelka</u>		
Pavel Krigar	1982 – 1984	2
Renata Fyrbachová	1982 – 1984	2
Marie Kubešová	1983 – 2004	21
Jarmila Tykalová	1984 – 2003	19
Stanislava Hlaváčková	1984 -	
Božena Tancerová (Němcová)	1985 – 1987, 1998 -	
Jana Lvová	1990 – 1991	1
<u>1990 – 1992 Václav Vacko, ředitel</u>		
Věra Jelínková	1991 – 1994	3
<u>1993 – 2001 Karel Vochozka, ředitel</u>		
Miroslava Pouzarová	1994 -	
Dušan Čudan	1994 – 1997	3
Zdeňka Švarcová	1996 -	
Renata Valešová	1997 – 2009	12
Marie Marková	2001 -	
<u>2001 - Stanislava Hlaváčková, ředitelka</u>		
Martina Hásová	2003 – 2004	1
Alena Pulkertová	2003 - 2021	18
Lucie Némethová	2003 – 2014	11
Petr Zahradník (externí učitel)	2003 – 2004	1
Vladimíra Knotková	2004 – 2006	2
Valerie Pytelová (Turková)	2004 - 2020	16
Martin Plucha	2006 – 2008	2
Jitka Adrianová	2006 – 2007	1
Martina Šťávová	2007 – 2012	5
Radka Dvořáková (Samcová)	2007 - 2020	17
Miloslava Říhová	2008 – 2013	5
Šárka Baronová	2008 – 2010	2
Helena Kratochvílová	2010 - 2016	6
Dagmar Beyrová	2010 – 2011	1
Veronika Sklenářová	2011 - 2015	4
Jana Bucharová	2012 – 2012	0+

Lukáš Hilman	2013 – 2014	1
Erika Korchová	2013 – 2013	0+
Magdalena Pasovská	2014 - 2016	2
Dana Tržilová	2014 – 2015	1
Monika Fejglová	2014 – 2015	1
Lucie Lhotáková	2014 – 2014	0+
Petra Jůzlová	2014 – 2020	6
Veronika Červená	2016 –	
Stanislava Tomková	2016 - 2017	1
Věra Macháčková	2016 -	
Zdeněk Klouda	2016 – 2021	5
Anna Sobolová	2017 – 2020	3
Kateřina Černá	2018 – 2019	1
Jaroslava Lošková	2015 -	
Gabriela Baboučková	2020 -	
Anna Hesová	2020 – 2022	2
František Kumst	2020 -	
František Trapl	2021 -	
Tereza Straková	2021 -	

Tento sborník je jen malé okénko do minulosti, i přes to by nás naše historie, tradice a úcta k předkům měla zavazovat k odpovědnosti za sebe a za budoucí pokolení.

